

Sygn. akt III KK 500/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)
SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **M. M.**

skazanego za przestępstwo z art. 180a k.k.

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2022 r. w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na niekorzyść skazanego od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w L. z siedzibą w Ś. z dnia 3 września 2021 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i przekazuje sprawę M. M.
do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w L.
z siedzibą w Ś..**

UZASADNIENIE

M. M. został skazany wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w L. z siedzibą w Ś. z dnia 3 września 2021 r., sygn. akt II K [...], za przestępstwo określone w art. 180a k.k. polegające na prowadzeniu w dniu 10 czerwca 2021 r. w W., po drodze publicznej samochodu marki F. o nr rej. [...], pomimo wydanej

przez Starostę [...] decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, na karę 300 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł, z orzeczeniem zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku.

Wyrok ten uprawomocnił się, wobec niezłożenia sprzeciwu przez żadną ze stron.

Od tego wyroku kasację na niekorzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny zarzucając wyrokowi rażące i mające wpływ na jego treść naruszenie:

- 1) art. 500 § 1 i 3 k.p.k. polegające na przyjęciu, że okoliczności zarzucanego oskarżonemu czynu i jego wina nie budzą wątpliwości, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku nakazowego, pomimo iż w świetle dowodów okoliczności popełnienia czynu przez oskarżonego, w tym te dotyczące jego strony podmiotowej, budziły wątpliwości przez co wyłączały dopuszczalność takiego trybu rozpoznania sprawy i nakazywały skierowanie sprawy na rozprawę celem przeprowadzenia postępowania dowodowego;
- 2) art. 502 § 1 k.p.k. polegające na orzeczeniu wobec oskarżonego w postępowaniu nakazowym grzywny w wysokości 300 stawek dziennych, podczas gdy wskazany przepis dopuszcza orzeczenie wyrokiem nakazowym tej kary w maksymalnej wysokości 200 stawek dziennych.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rozważając zarzut pierwszy kasacji należało wskazać, że art. 500 § 3 k.p.k. daje sądowi możliwość rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, jeżeli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. Brak wątpliwości dotyczy zarówno sprawstwa danego czynu, w tym wszystkich okoliczności mających wpływ na dokonanie właściwej oceny prawnej czynu, jak i winy oskarżonego, z uwzględnieniem jego wyjaśnień. Postępowanie

nakazowe zastrzeżone zostało zatem do najbardziej oczywistych przypadków jednoznaczności dowodowej sprawy co do okoliczności czynu i winy oskarżonego.

Przenosząc te wskazania na grunt przedmiotowej sprawy podnieść należało, że przesłanką odpowiedzialności za czyn określony w art. 180a k.k. jest istnienie w obiegu prawnym decyzji właściwego organu pozbawiającej sprawcę uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych. Wydana decyzja administracyjna musi być prawomocna, gdyż wtedy jest ona ostateczna i wykonalna. W przypadku braku warunku ostateczności tej decyzji, tylko nadanie jej rygoru natychmiastowej wykonalności powoduje nastąpienie skutków w zakresie kształtowania prawa. Tymczasem dowody zebrane w sprawie nie dawały podstawy do stwierdzenia istnienia wskazanych założeń odnośnie do decyzji wydanej wobec oskarżonego. Decyzja Starosty [...] o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi została wydana w dniu 20 maja 2021 r. i nie nadano jej rygoru natychmiastowej wykonalności. Od tej decyzji przysługiwało oskarżonemu prawa odwołania się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Decyzja ta została doręczona oskarżonemu w dniu 7 czerwca 2021 r. w formie zastępczej (odbiór decyzji pokwitował członek rodziny). Od tej decyzji nie zostało złożone odwołanie, a decyzja uprawomocniła się w dniu 22 czerwca 2021r., co wynika z zapisu znajdującego się w informacji sporządzonej przez Starostę [...].

Z okoliczności tych wynika wniosek, że w dniu 10 czerwca 2021 r. oskarżony prowadził pojazd mechaniczny po drodze publicznej, w sytuacji gdy decyzja administracyjna o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi nie miała waloru ostateczności i wykonalności, a więc nie kształtowała jeszcze stanu prawnego dotyczącego uprawnienia oskarżonego do kierowania pojazdami i nie mogła wywołać skutków prawnych w tej sferze. W kontekście tych ustaleń wskazać również należało, że oskarżony w dniu 10 czerwca 2021 r. w trakcie kontroli drogowej oświadczył, że nie posiada prawa jazdy, gdyż zostało mu zatrzymane za przekroczoną ilość punktów karnych. Z kolei z jego wyjaśnienia wynika, że nie wiedział o wydaniu decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi, a jak trafnie podniesiono w orzecznictwie Sąd Najwyższego wiedza jedynie w zakresie przekroczenia limitów dopuszczalnej ilości

punktów karnych eliminuje w sferze podmiotowej możliwość przypisania oskarżonemu popełnienia przestępstwa z art.180a k.k. (por. wyrok SN z 22 października 2020 r., sygn. II KK 299/20). Przytoczone okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu wskazanych relacji oskarżonego dotyczących strony podmiotowej czynu, sprzeciwiały się uznaniu, że okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzuconego mu przestępstwa nie budzą wątpliwości i możliwe było rozpoznanie sprawy w postępowaniu nakazowym. Doszło więc do rażącego naruszenia dyspozycji art. 500 § 1 i 3 k.p.k.

Niezależnie od wskazanego uchybienia doszło w tej sprawie do rażącego naruszenia dyspozycji art. 502 § 1 k.p.k. przez niezastosowanie się przez Sąd do ograniczenia co do wysokości grzywny możliwej do orzeczenia w postępowaniu nakazowym, co oczywiście stanowi rażące naruszenie tego przepisu mające wpływ na treść wyroku. Zasadny okazał się wobec tego również drugi zarzut kasacji.

Zatem mając na uwadze uchybienia popełnione w tej sprawie przez Sąd pierwszej instancji należało uchylić zaskarżony wyrok nakazowy.

Okoliczności sprawy dotyczące popełnienia przez oskarżonego czynu z art. 180a k.k. wskazywałyby na konieczność wydania orzeczenia uwalniającego oskarżonego od odpowiedzialności za ten czyn i w tym zakresie określenie kierunku kasacji należałoby uznać za niewłaściwe. Jednakże z uwagi na okoliczności sprawy dotyczące przebiegu kontroli drogowej, której został poddany oskarżony, nawet przy niemożliwości uznania winy oskarżonego w zakresie czynu z art. 180a k.k., w sprawie tej rysuje się, przy uwzględnieniu treści art. 45 k.w., możliwość oceny zachowania oskarżonego w płaszczyźnie art. 94 § 1 k.w. (prowadzenia pojazdu mechanicznego na drodze publicznej bez uprawnienia) i ta okoliczność uzasadniała określenie kierunku kasacji na niekorzyść oskarżonego.

W tej sytuacji zasadny był też wniosek następczy zawarty w kasacji o przekazanie sprawy, po uchyleniu zaskarżonego wyroku nakazowego, do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w L. z siedzibą w Ś..

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.